

د ماشوم د ملي پېوستون د ورځې په وياړ

د افغانستان د بشر د حقونو ځيواک کميسيون
۱۶ جون ۱۳۸۱

د آدم خان لالا نکلونه

د ماشومانو لپاره لنډې کيسې

ليکوال: اجمل تورمان

د ماشوم د ملي پښتون د ورځې په وياړ

افغانستان د پښتو د حقوقو خپروال کمیسیون

د آدم خان لالا مېړه

د ماشومانو لپاره لنډې کيسې

ليکوال: اجمل تورمان

د کتاب پيژندنه:

د کتاب نوم: د آدم خان لالانکلونه.
ليکوال: اجمل "تورمان"
انځورگر: اومان "نيازی"
خپرونکی او مرسته کونکی: دافغانستان د بشر د حقونو خپلواک کمیسیون.
د چاپ کال: ۱۳۸۴
د چاپ شمیر: ۳۰۰۰ ټوکه.
د چاپ ځای: میوند مطبعه، کابل، تېلفون: ۲۱۰۳۵۶۹، ۷۹۳۲۰۳۶۶.

بسم الله الرحمن الرحيم

ڊاٽي!

خپل د ماشو متوب
ملگرو، محمد ډاگر،
پاينده "زمرې" كليوال "او
احمد خالد "کوچي" ته.

د سرو مشورو کلی

د سرو ستورو کلی

ونه و په لرو پرتو سیمو کې یو کلی و چې د سرو ستورو د کلي په نوم
یادیده دغه کلي ته به یې ځکه د سرو ستورو کلی وایه چې کال دولس
میاشتې به پکې کاغذ بادونه الوځول کېدل او دغه کاغذ بادونه به ټول د
سره رنگ کاغذونو نه جوړیدل.
تاسې ته به حتماً پوښتنه پیداشوې وي چې دا کاغذ بادونه نوولې ټول د
سرو کاغذونو نه جوړیدل؟
دا ځکه چې دغه کاغذ بادونه ټول یو سړي جوړول چې د سرو گل اکا په
نوم مشهور و او د سور گل اکا سور رنگ ډیر خوښ و.
یوه ورځ د کلي ماشومانو د سور گل اکا نه پوښتنه وکړه چې سور گل
اکا ستا ولې سور رنگ ډیر خوښیږي؟

سور گل اکا ورته وويل: بچو!

کله چې زه ستاسې په عمروم نو هغه وخت مې لاد کاغذ باد الوځولو سره
ډيره مينه وه، مشر ورور مې ډير کاغذ با دونه جوړول خو زما د کاغذ باد
جوړول نه ول زده يو ورځ مې يو سور کاغذ را وړ او خپل ورور ته مې وويل
چې ماته کاغذ باد جوړ کړه. خو ورور مې راته وويل چې، نه زه يې درته نه
جوړوم ته يې خپله جوړ کړه ما ورته وويل چې لازما د کاغذ باد جوړول نه
دي زده.

خو للامې وويل چې تا کله ځان نه دي آزمويلى څنگه وايي چې زه کاغذ
باد نه شم جوړولى، ته کاغذ باد جوړ کړه هغه به ډير ښکلى والوځي زما تر
کاغذ بادونو هم ښه.

ما هم د لالو منله او خپله مې ځان ته کاغذ باد جوړ کړو. د لال خبره مې
ريښتيا شوه زما کاغذ باد ډير ښه والوت او د کليوالو تر منځ د سور کاغذ
باد په نوم مشهور شو. ورسته له هغې تر نته پورې زه د سرو کاغذونو نه
کاغذ با دونه جوړوم. کليوال يې الوځوي او للامې رښتيا ويل. تاسې ته هم
زما وينا ده چې که له انځوگرۍ سره مينه لرئ. له گلانو جوړولو سره مينه
لرئ او يا داسې نورو هنرونو سره. تو حتماً خپل ځان و آزمويئ. ښه
راتلونکې به مو په برخه وي.

کل پہ بوٹی کی سہ بیکاری

گل په بوټي کې ښه ښکاري

په زرغونې باندې خپله ښوونکې ډیره گرانه وه، نن چې زرغونه له ښوونځي نه کورته راغله نو کتل یې چې د کور په حویلي کې د گلانو تر منځ یو ښایسته سور گل غوړېدلی دی.

زرغونه د سور گل په غوړیدلو ډیره خوشحاله شوه. خو قدمه یې واخیستل ښه ورنیږدې شوه او په خوشحالي سره یې وویل:

گرانه ښایسته سور گله!

زه غواړم چې تا خپلې ښوونکې ته یو سم ښوونکې صیبه به ستا په لیدلو ډیره خوشحاله شي. ماته مې خپله ښوونکې ډیره گرانه ده.

غرمه تیره شوه مازدیگر شو، مازدیگر پسې ماښام. ماښام پسې شپه او شپه هم تیره شوه سهار شو.

سهار کله چې زرغونه ښوونځي ته روانیدله، بیتي په لاس راغلله چې سور گل له بوټي نه پرې کړي او خپلې ښوونکې ته یې یوسي. خو چې کتل یې سور گل ډیر مړوای او خپه دی.

زرغونه د سور گل په مړاویتوب او خپګان وپوهیده چې سور گل نه غواړي چې زرغونه یې له خپل بوټي نه پرې کړي.

زرغونه له خپل تصمیم نه وگرځیدله بیتي یې په خپل ځای کښوده او د ښوونځي په لور روانه شوه.

ښوونځي ته چې ورسیده ټوله کیسه یې خپلې ښوونکې ته وگړه. د زرغونې ښوونکې د زرغونې په دې کار چې گل یې له بوټي نه دی راښکولی هغې ته شاباس ووايه او ورته یې وویل چې هیڅ وخت دا کارونه کړې ځکه چې گل په بوټي کې ښه ښکاري.

سیوری او پتاوی

سيوري او پيتاوي

و يو سيوري و يو پيتاوي سيوري او پيتاوي به هره ورځ خپل خپل صفتونه
کول سيوري به ويل زه به خلکو ډير گران يم ته بیکاره يې او پيتاوي به ويل نه، زه د
خلکو ډير خوښيرم ته بیکاره يې. يوه ورځ چې دواړه همداسې په خپلو صفتونو
بوخت وو ويې لېدل چې له لري ته يو هلک چې د ښوونځي بکس يې په لاس کې دی د
خپل ښوونځي خواته روان دی.
سيوري او پيتاوي پريکړه وکړه چې له مکتبي هلک نه پوښتنه وکړي چې کوم يو
ورته گران دی.

کله چې مکتبي هلک دوی ته را نيرېدې شونو سيوري پرې غږ وکړ:
ای گرانه مکتبي هلکه!
ته خو ښوونځي ته ځې، سبق وايې، ته ووايه چې زه درته گران يم او که پيتاوي،
کوم يوبڼه يو او کوم يو بیکاره؟
مکتبي هلک ځواب ورکړ:
تاسې يو هم بیکاره نه یئ، تاسې دواړه مونږ انسانانو ته ډير گران یئ.
گرانه پيتاوي!
مونږ د ژمي په سړو ورځو کې تاته ډير خوشحالېږو. ته يې چې زمونږ پښي او
لاسونه را تودوي او مونږ همزولي ځان ته راټولوي او زمونږ د کيسو بڼه اړ جوړوي.
او ته گرانه سيوري!

ته هم د دوبي په سختو گرميو کې زمونږ ډير ښه ملگری يې، مونږ تا گران سيوري
ته کيښنو، خپل سبقونه وايو او لوبې کوو. تاسې دواړه ښه یئ او مونږ ته ډير گران

بنايسته ماشو مانو د لوبو بنايسته بنايسته سامانونه واخلي

بنايسته ماشو مانو د لوبو بنايسته بنايسته سامانونه واخلي

ونه ويو کلي و ډير لوی او پخوانی، د دغه کلي خلک له يو بل سره ډير خواږه ول، غټ او واړه سره داسې ول چې تا به ويل ټول خويندې وروڼه دي.

د دغه کلي ته به هره ورځ يو سړی راته چې د ماشومانو د لوبو سامانونه به يې خرڅاړل. د دغه سړي نوم جنت گل و. د جنت گل ماما به هر ورځ د لوبو د سامان پينځې په شاوډه په کوڅو کې به يې چيغې وهلې.

بنايسته ماشومانو د لوبو بنايسته، بنايسته سامانونه واخلي. د کلي په ماشومانو جنت گل ماما ډير گران و دومره گران چې کله به د جنت گل ماما غږ په کوڅه کې واورېدل شونو په ماشومانو به اختر شواو منډې رامنډې به شروع شوې. جنت گل ماما به د ونې سيوري ته خپل څادرو غوړاوه او د لوبو هر ډول او هر رنگ سامانونه به يې پرې کتار کړل.

ماشومان به گرد ترينه را تاوشول او هر چا به پوښتنه کوله ماما دا په څو. ماما هغه په څو او جنت گل ماما به د هر شي بيه هغوی ته وبله.

يوه ورځ د کلي ماشومانو د لوبو په سامانونو کې يو غټ توپ وليده چې ډير بنايسته و، دورنگه زير او شين.

د ټولو ډير خوښ شو او غوښتل يې چې هغه واخلي او ټول په گډه سره توپ بازي پرې وکړي.

هغوی د جنت گل ماما نه پوښتنه وکړه:

ماما دا غټ شين او زير توپ په څو ورکوي؟

جنت گل ماما وويل:

بنايسته ماشومانو دا بنايسته توپ ډير قيمته دی. په دولس افغانۍ دی. تاسې دغه توپ نه شئ اخيستلی.

خو ماشومانو داسې کار وکړ چې جنت گل ماما هک، پک شو هغوي ټولو خپلې روپۍ سره را ټولې کړې او چې دولس روپۍ شوې جنت گل ماما ته يې ورکړې او غټ توپ يې پرې واخيستلو جنت گل ماما د دوي په اتفاق شاباسی ووايه او هغوي ته يې وويل چې که تاسې په هر کار کې هم داسې يووالی ولرئ نو خامخا به کاميا به شئ.

غومبسه او بورا

غومبسه او بورا

وه نه وه يوه غومبسه وه چې مدام به ناروغه كيدله، دغه غومبسه د ناروغۍ له كبله دومره ډنگره شوې وه چې يو معمولي شمال به ها خواته خطا كوله. غومبسي په ټوله ورځ خپل وزرونه بنگول له يو ډيران نه به په بل ډيران كښينا ستله او د بل ډيران نه په بل ډيران، له ډيرانونو نه به يې خواږه برابرول او له مردارو ډنډونو به يې او به څښلې، بس د غومبسي همدغه كار او د دغه ډيرو خواږو سره سره به بيا هم ضعيفه او ناروغه وه.

يوه ورځ غومبسه دخپلې ناروغۍ د وجې د پيدا كولو په فكر كې شوه او دخپلې ناروغۍ وجه يې له بورا نه وپښتله:

گرانې بورا! زه كه څه هم ډير خواږه خورم خو بيا هم ډيره ضعيفه او ناروغه يم زما دې

ناروغۍ او ضعيفۍ وجه څه ده؟

بورا مخ وروړ او وويل:

گرانې غومبسي!

داسمه ده چې ته ډير خواږه خورې خو په ډيرو خواږو څوك نه قوي كيږي او نه روغ

رمت وي.

ډير خواږه ښه نه دي، لږ وخوره، ښه وخوره، پاك وخوره. زه تا وينم چې ته په

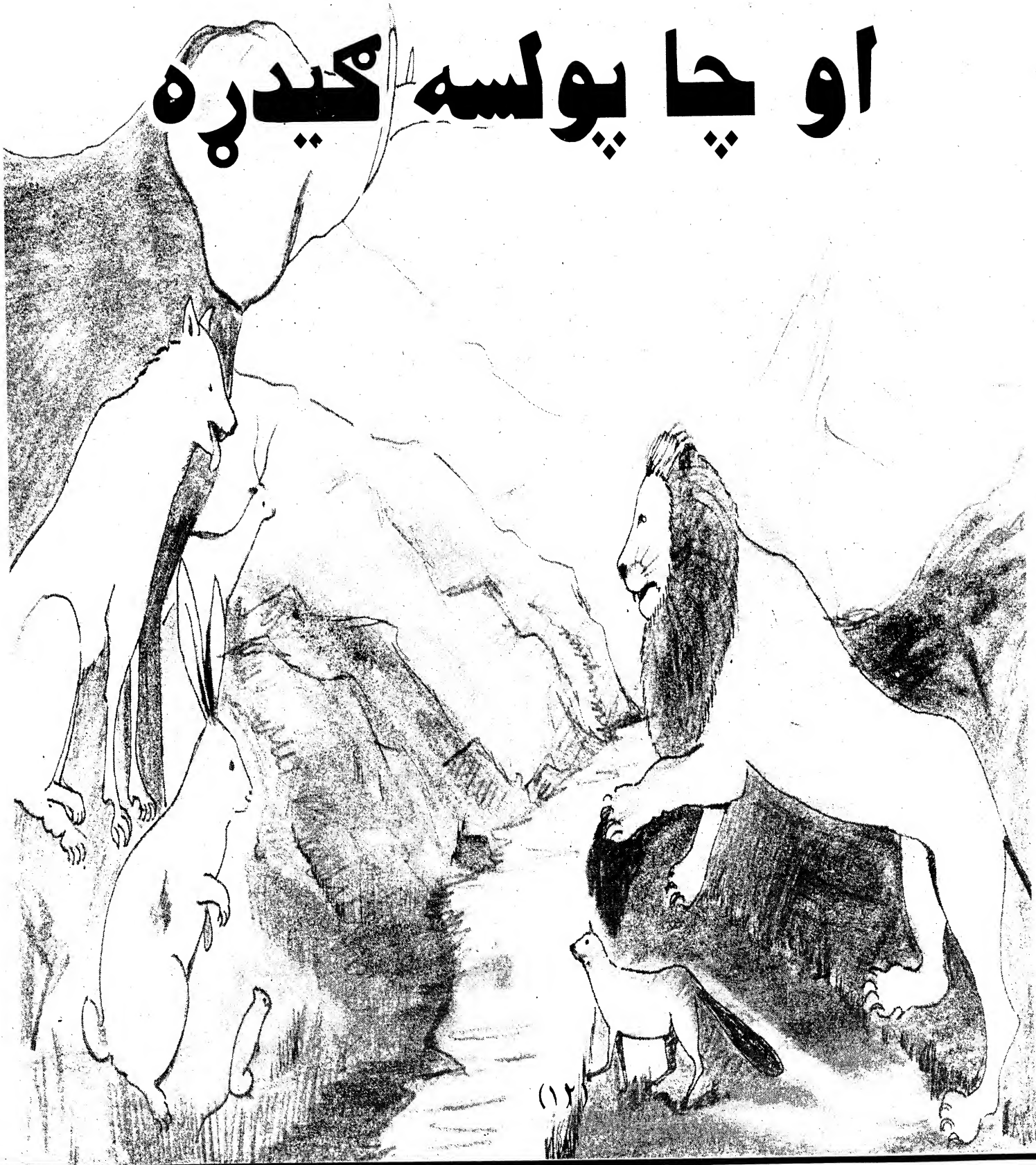
ډيرانونو او مردارو خدنگو گرځې، خوري او څښې، همدغه وجه ده چې تل مدام

ناروغه يې. كه هر څوك ناوړي خواږه وخوري او په چټلو ځايونو وگرځي تل به ډير

ضعيفه او ناروغه وي

ظالم زمري

او چا پولسه ڪيڊره

ظالم زمري او چا پولسه گيدړه

ونه و په يو ځنگله کې يو زمري و ، ډير غټ او قوي دغه زمري د ځنگله واکمن و او د ځنگله په نورو حيواناتو به يې ډير ظلم کاوه .

هغه به چې په ځنگله کې گر ځيدلو ډير به غر مبيده او په لوړ آواز به يې ويل چې!

زه زمري يم زمري زما په شان قوي څوک دی ټول خواږه دې راوړي ماته که څوک ځان غواړي ژوندي نورو حيواناتو به چې د زمري آواز اوریده نوله ډاره به لکه د ژمي په سړو کې چې خلک رپردي دغه شان به ورپرديدل او هر چا به دخپل کورنه خپل او دخپلو بچو خواږه راويستل او د زمري د مزدورې گيدړې په بوجی کې به يې واچول .

گيدړې به تل د زمري دخوړو بوجی په هغه پسې گر ځوله او چې چا به کم خواږه راوړل نو چا پلوسې گيدړې به دهغه کور لټوه او چې د چاله کوره به يې پټ کړي خواږه را پيدا کړل نو هغه خواړه به يې د زمري دخولې کړ .

گيدړه د زمري په مزدوری ډيره خوشحاله وه او په نورو به يې ځان جگ جگ گانه او هغوی ته به يې ويل چې ، که ماسره څوک يوه ، دوه وکړي نو د زمري خولې ته به يې واچوم .

مياشتې او کلونه په همدې ډول تيريدل خو چې يو ورځ ميري له ځانه سره هوډ وکړ چې د زمري ظالم له لاسه د آزادۍ يولاره پيدا کړي ميري کور په کور وگرځيده او د

سويي، ليوه، پيشو، اوښ، خپل او د ځنگله له نورو ټولو حيواناتو سره يې خبرې وکړې. چې نن چې زمري د خوړو د راغونډولو ته راغی نو ټول به خپل خپل خواړه په دالويي ميداني کې راټول کړو او گرد به ترينه کښينو او زمري نه به ووایو، چې که غواړې چې زمونږ خواړه يوسي مونږ به تا او گېدره تکه، تکه کړو.

ټولو ومنله او په لويه ميداني کې يې خپل، خپل خواړه راټول کړل د ونې نه يې د زمري او چاپولسي گيدړې د وهلو لپاره لرگي را پرې کړل او د کړنې په شان را تاو کښينا ستل. د زمري او گيدړې د راتگ وخت شو او چې هغوی راغلل او دا حال يې وليد هک، پک شول.

ليوه غږ کړ، ای زمريه!

ته اوس تا چاپلوسه گيدړه دواړه يې واورئ که چيرې تاسې نور زمونږ په خواړو دا خپلې وږې گيدړې مړې کړې نو مونږ به تاسې تکه، تکه کړو.

زمري چې د ځنگله د حيواناتو يووالي ویرولی وو يې ويل:

نه، نه داسې مه کوئ، زه او گيدړه په خپلو ظلمونو پېښمانه يو او تاسې نه بخښنه غواړو، نور به داسې نه کيږي زه او گيدړه به هم ستاسې په شان په خپله خپل خواړه بيدا کوو، دا يې وويل سرونه يې کښته واچول او دواړه په خپله راغلي لاره روان شول.

ہرے ہری

دوه سويي

وي نه وي دوه سويي وي، دوی يو د بل په گاونډيتوب کې اوسيدلې. يو ورځ يوې سويي بلې ته مخ ورواړه او ورته ويي ويل:

پوهيږې دلته نيرېدې يو لوی باغ دی چې د ډول ډول ميوو ونې لري. دغه باغ ته د ابو يو لښتې تير شوی دی چې اوس وچ دی. زه هره ورځ د همغه لښتې په لاره باغ ته ځم او هر ډول ميوه مې چې زړه وغواړي خورمه يې. ملگري سويي يې ځواب ورکړ:

نه زه در سره نه ځم. پر دو باغونو ته په غلانونو تل او بې اجازې ميوه خوړل ښه کار نه دی او تا ته هم وایم چې نور دا کار مه کوه او هلته مه ځه!!!

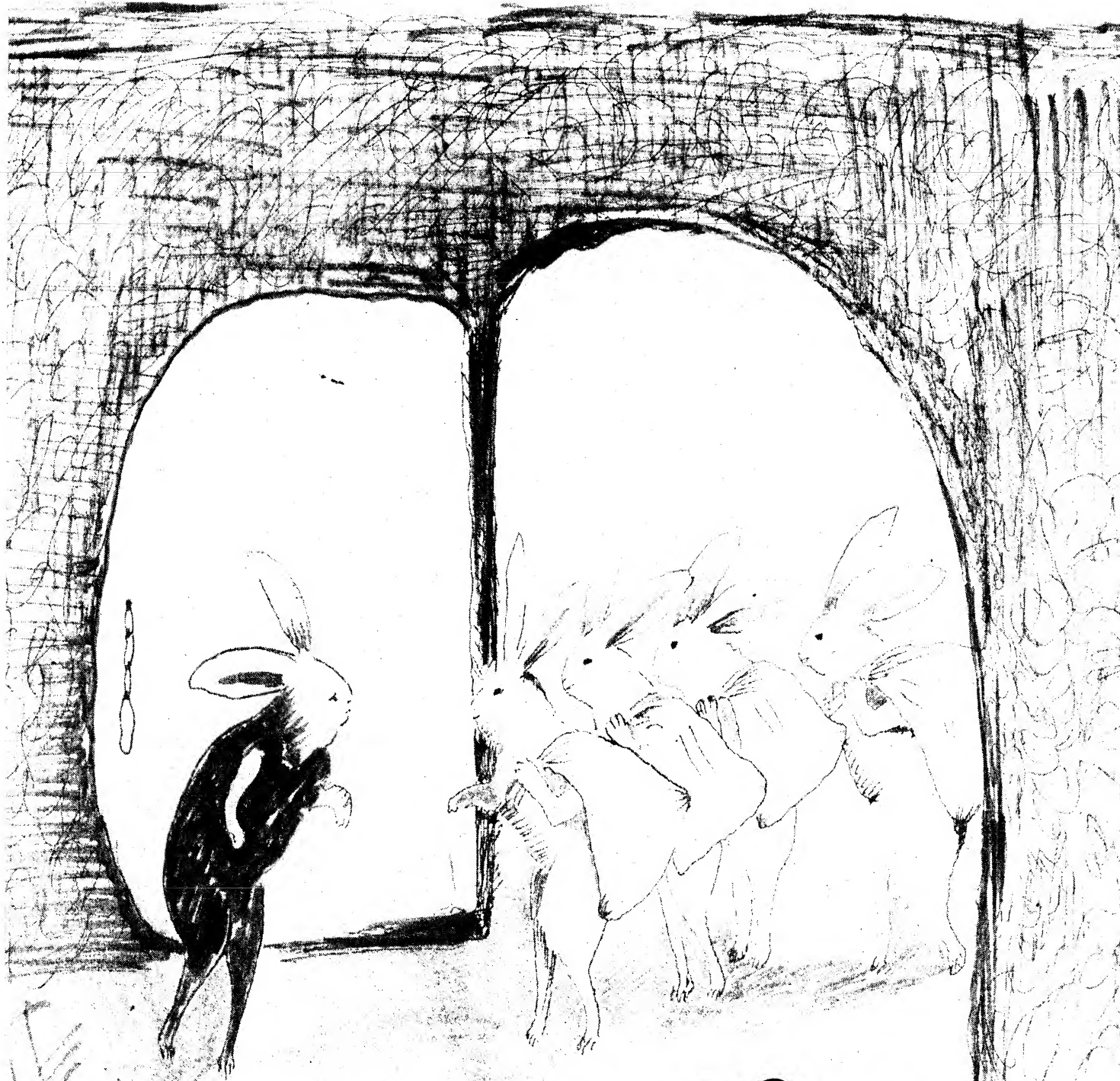
خو خيتورې سويي ونه منله او روانه شوه چې د تل په شان د ميوې باغ ته ولاړه شي او هلته ښه ډيره ميوه وځوري.

سويه چې باغ ته ورسیده نو د ميوو يوې ونې ته وخته او د ميو په خوړلو يې پيل وکړ، ښې ډيرې مېي و خوړلې. خود را کوز پدلو په وخت يې د ونې په يوه څانگه کې لکۍ بنده شوه. سويي چې څومره کوشش وکړ خپله تکۍ يې د ونې له څانگې را خلاصه نه کړای شوه. دغه وخت د باغ خاوند راغی.

سويي په ډير ډار او ژرغوني غږ ورته وويل:

مامه وهه. زما لکۍ دلته بنده پاتې شوې ده، زه نور ستا باغ ته نه راځم. زه نور په غلا او له اجازې پرته ميوې نه خورم.

د باغ خاوند چې د سويي دا حالت وليد. نوهغې ته يې وويل: ډايرېره مه. دا چې ته په خپله گناه پوهيدلې يې زه درته څه نه وایم زه در سره مرسته کوم او لکۍ دې د ونې له څانگې را خلاصوم.

پہلے سوی

پنځه سويي

وي نه وي پنځه سويي وي، سپينه، ژيره، خره، برگه او توره، دوي پنځه واړه له يو بل سره ډيرې خوږې ملگري وي، سپينې زيرې، برگې او تورې پنځه واړو په گډه يو پټی گازرې کرلې وي او هر ورځ به يې په خپل پټي کې کار کاوه، او به به يې ورکولې، اضافه وابنه به يې ترې لرې کول يعنې للون به يې کاوه او په نوبت سره به يې ستانه ترينه کوله.

شپې ورځې همداسې تيرېدلې خو، چې د گازرو د رايستلو وخت را ورسیده. سپينې، زيرې، خرې، برگې او تورې پنځه واړو پريکړه وکړه چې د گازرو پټي په پنځه برخو ویشي چې يو برخه يې د سپينې شي يوه برخه د زيرې يو برخه د خرې يو برخه د برگې او يو برخه د تورې. همداسې وشول د گازرو پټي په پنځو برخو وویشل شو او هر چا خپله برخه گازرې را ويستلې په بوجی کې يې واچولې او د خپلو کورونو په لور روان شول.

سپينې خپله د گازرو بوجی سلامتته کورته ورسوله. زيرې هم، خرې هم. برگې هم خود تورې خواړه بوجی سوري شوې وه، ټولې گازرې ترينه په لاره کې لويدلې وي نو بيچاره گي خالي بوجی کورته ستنه شوه.

توره ډير خپه وه، ځكه چې ټوله خواړي يې هيڅ شوي وه. هغه اندېښمنه وه چې اوس به څه كوي او څه به خوري. بس په همدغه چرتونو كې وه چې د كور دروازه يې ټك ټك شوه.

تورې سويې دروازه پرانيستله چې وگوري څوك دي چې كتل ئي سپينه، زيره خړه او برگه سويه څلور واړه دي يوي يوي خلتې سره د تورې سويې د دروازې مخې ته ولاړې دي.

توره د خپلو دوستانو په ليدلو ډيره خوشحاله شوه او هغوي سره يې روغې وکړې. كله چې د تورې سويې د دوستانو دمه جوړه شوه تورې پوښتنه وکړه. خيريت خوبه وي څنگه په دې تور ماښام ديخوا راغلي، کومه يوه خوبه ناروغه نه وي؟

سپينې سويې وويل:

نه، نه شکر روغې رمتې يو، خبرې شوو چې د گازرو بوجي دې سوري شوي وه ټولې گازرې په لاره لويدلې دي. مونږ څلو واړو د خپلو خپلو برخونه دا يوه يوه خله گازرې تا ته راوړې دي چې د پنځو واړو برابرې شي.

توره سويه ډيره خوشحاله شوه او د خپلو دوستانو سپينې خړې، زيرې او برگې سويې نه يې مننه وکړه او هغوي ته يې وويل چې زه ډيره خوشحاله يم چې ستاسې په شان ښه او يو د بل په خپگان کې شريك دوستان لرم.

گیدره او سورلندی

گیدره او سورلندی

وونه وو په یو کوچني ځنگله کې یوه گیدره وه او یو سورلندی و دوی دواړه له یو بل سره گاونډیان ول نو ځکه دواړه سره ډیر خواږه ملگري شوي و. یو ځای به بنکار ته تلل او یو ځای به راتلل.

یوه ورځ سورلندی ډیر وږي شونو د گیدرې کورته په گیدرې پسې ولاړه او هغه ته یې وویل: خوږې گیدرې زه ډیر وږی شوی یم که دی زړه وي چې بنکار ته ولاړ شو. گیدرې وویل: زه خولاد خوړلو لپاره یو څه لرم خو خیر ستا لپاره به ولاړم شم. نو سورلندی او گیدره دواړه د کلي په لورو خوځیدل. دوی دواړه ډیرو گرځیدل یو لورې اخیستي وه او بل سترې شوي وه نو ییڅي له کاره وغورځیده.

خو گیدرې بیا هم توره وکړه او دوه دانې مږې یې بنکار کړې. سورلندی ډیر وږی و. زړه یې غوښتل چې گیدرې ته ووايي چې دا یوه مږه ماته راکړه سبا چې ما بنکار وکړو نو دوه مږې به درکړم خو بیا یې هم د ویلو جرات ونه کړ.

سورلندی د لو:ې له لاسه ټوله شپه په وینه تیره کړه خو چې سبا بیا بنکار ته د تللو

وخت شو.

سبا بيا سور لنډي او گيدره د بنکار په نيت روان شول په لاره گيدړې سور لنډې ته د مړود خوند او مزې په اړه ډير څه وويل او د خوار کي سور لنډي زړه يې اوبه، اوبه کړ.

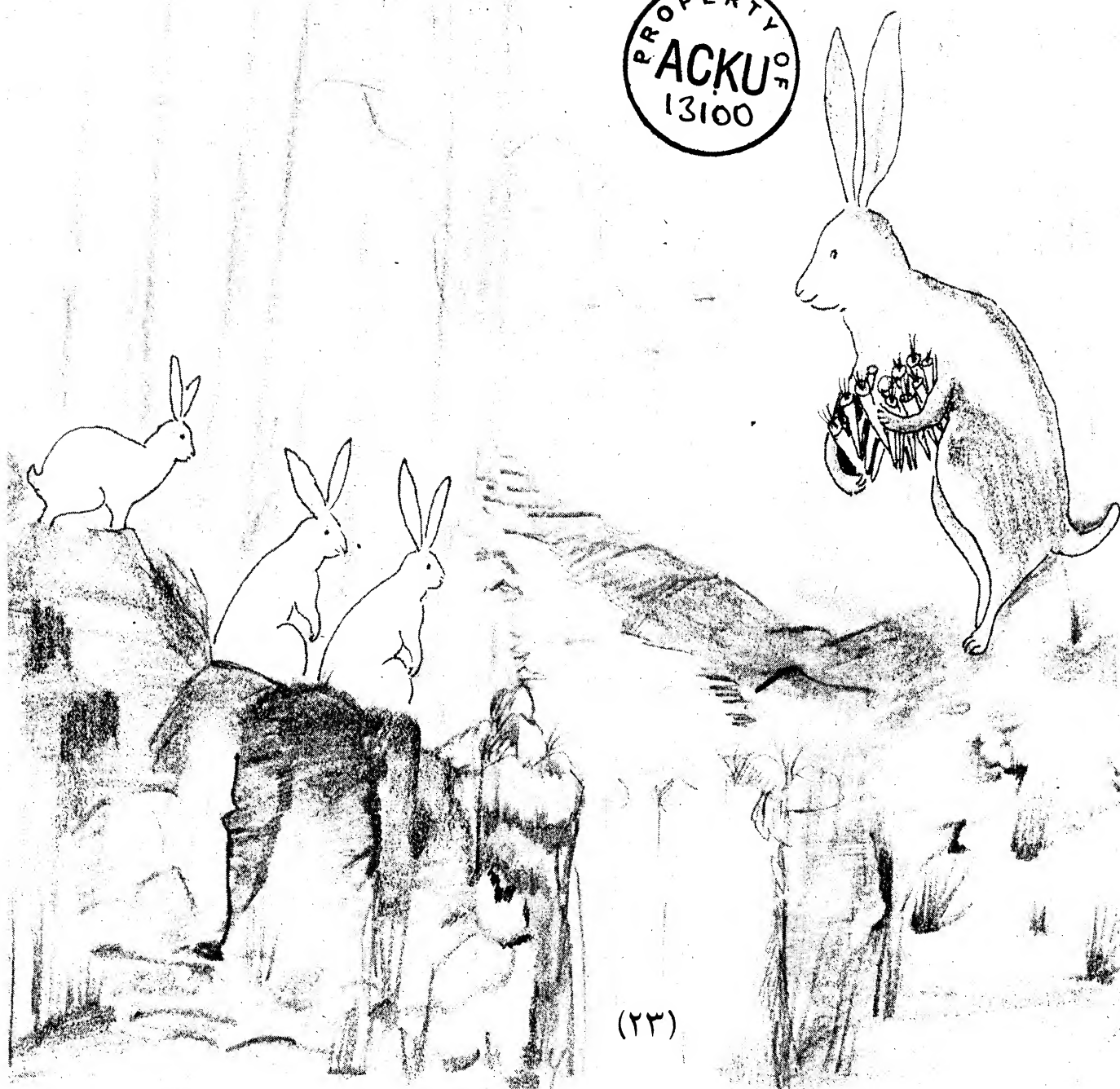
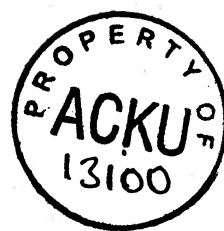
نن نوڅه بله پيښه وشوه او هغه دا چې سور لنډي اته موږ کان بنکار کړل خو گيدړې هيڅ هم لاس ته را نه وړل. د گيدړې په زړه کې تيره شوه چې سور لنډي ته ووايي چې خلور موږ کان ماته را کړه سبا به يې در کړم خو پروني ورځ ورياده شوه خجالتی نه يې هيڅ هم ونه ويل.

په دې وخت کې د سور لنډي په گيدړې پام شونو هغې ته يې وويل: زما خوږې ملگرې، پرون تا دوه مړې بنکار کړې وې او ما هيڅ بنکار نه وکړی خو تا ماته هيڅ هم را نه کړل او ما ټوله شپه له لوبې په وينه تيره کړه، خونن ما اته موږ کان بنکار کړي او تا هيڅ بنکار نه دی کړی خوزه حاضره يم چې خلور موږ کان تا ته در کړم دا ځکه چې ته زما ملگرې يې او زه نه غواړم چې ته وږې پاتې شې.

گيدره چې د خجالتی نه يې سر نه شو پورته کولی د سور لنډي نه يې بخښنه وغوښته او هغه ته يې ډاډ ورکړ چې اوس نوزه د ملگرتيا او گاونډيتوب په اصولو پوهيدلې يم تير په هير سر له ننه زه وعده کوم چې ورسته له دې به يوښه ملگرې او گاونډی واوسم.

سویه او د ګازرو پټی

سويه او د گازرو پټی

وه نه وه یو سويه وه چې دوه نازولي بیچیان یې هم لرل، یو ورځ سويه خپلو پچو ته د یوڅه خواړو د پیدا کولو په نیت له کوره ووته. په لاره روانه وه روانه وه خو چې د گازرو یو لوی پټی ته ورسیده. سويه د گازرو د پټی په لید لوړه ډیره خوشحاله شوه. دې خواها خوايي وکتل چې د پټی خاوند پیدا کړي او ورنه د خو گازرو د رایستلو اجازه واخلي خو د پټی خاوند یې پیدا نه کړ.

سويه د پټی په پوله ناسته وه او د خپلو بچو وږې گیدې ته فکر وړې وه. دغه وخت د پټی خاوند رابنکاره شو، سويه خوشحاله شوه او ځان یې د گازرو د پټی خاوند ته ورسوواو هغه ته یې په ډیره خوږه ژبه وویل:

گرانه بزگره!

زما بچي ډیر وږي دي، که اجازه راکوې زه به هغوي ته ستاله پټی نه خوداني گازرې راوباسم.

بزگر ته چې سويه نیکه وربنکاره شوه نو اجازه یې ورکړه چې خو گازرې راوباسي او خپلو پچو ته یې یوسي.

سويه ډیره خوشحاله شوه او له مهربانه بزگر نه یې مننه وکړه خو گازرې یې راو باسلي او دخپل کور په لوري روانه شوه.

سويه مابنډام تیاره خپل کور ته ورسیده، دسويي بچو چې دخپلې مور په لاس کې ئي گازرې ولیدې ډیر خوشحاله شول.

سوئي په ډیره مهرباني خپلو بچو ته وویل:

واخلي تاسي ته مې خوږې خوږې گازرې راوړې دي خو پام کوئ چې تاوولي به یې نه خورئ چې خدا مه کړه ناروغه نه شی. دسويي بچو هم ومنله او په سندرو سندرويي گازرې پرېمنځلې او په گډه یې وخوړلې.

خوږې خوږې گازرې دي

مور راته راوړې دي

داچې ناروغان نه شو

مینځو یې تاوولي دي

کوثره او د کلاب گل بوټی

کوټره او د ګلاب گل بوټی

وه نه وه یو کوټره وه، مهربانه او ډیره بڼایسته، یو ورځ بڼایسته کوټره خپلو بچوته د داني پیدا کولو په نیت له کوره ووته. کوټرې خپل بڼایسته وزرونه رپول او په هوا کې روانه وه، روانه وه چې یو ناڅاپه یې د ګلویو بڼې کې د ګلاب یو گل ته پام شو چې ډیر مړاوی دی.

کوټره ټیټه شوه د یوې ونې پر څانګه کینښناستله او د ګلاب له گل څخه یې پوښتنه وکړه، ولې ګرانه ګله ولې داسې مړاوی یې؟
د ګلاب گل په خپګان سره کوټرې ته وویل:

ګرانې کوټرې!

وګوره زما نور همزولي څنګه تر او تازه دي خوزه وچ پاتې یم
زما پانې ټولې وچې شوې دي. زه ددې ونې شاته یم چاته نه ښکارم نو ځکه څوک
او به نه راکوي. زه به وچ شم او نور به ګلان ونه نیسم کوټرې د ګلاب گل بوټي خبرې
واوریدلې او هغه ته یې وویل:

ته خپګان مه کوه ګرانه ګله، زه ځم چې او به راوړم او تا پڼه کړم زه نه پرېږدم چې ته
وچ شې، ته به بیا بڼایسته، بڼایسته ګلان ونیسي او د همزولو په شان به ترو تازه
شې.

دایې وویل او والوته، تلله تلله تلله خو چې د اوبو یوې ویالې ته ورسیده چې کتل
یې یوه نجلۍ منگۍ ډکوي. کوترې کلیوالې نجلۍ ته سلام وړکړ او د گلاب گل د
بوتې کیسه یې ورته وروا وروله.

نجلۍ منگۍ له او بودک کړ او کوترې ته یې وویل:

که چیرې ته ماته د گلاب د هغه بوتې ځای را وښې نوزه به هغه له وچید و وژغورم.
کوترې په ډیرې خوشحالی سره ومنله او په هوا شوه، نجلۍ منگۍ په سر لاندې او
کوتره پاس په هوا تلل تلل تلل خو چې د گلاب گل بوتې ته ورسیدل.

نجلۍ د اوبو منگۍ د گلاب گل بوتې ته واپ اوه. د گلاب گل ښې ډیرې او به
وڅښلې او له مهربانې کوترې او نجلۍ څخه یې مننه وکړه او په ډیرې خوشحالی یې
وویل!

اوس به نوزه هم د نورو همزولو په شان ترو تازه شم او ښایسته ښایسته گلان به
ونیسم هوکې ښایسته ښایسته گلان.

د لیمې ګل

د لیمې گل

د مني شپې ورځې وې هوا سره شوې وه، د بنيانونو اغوستل شروع شوي وه او بادونو د ونې زيرې پانې له ځان سره يو خوا بل خوا وړلې. ليمه د خپل گل فکرو وړې وه هغه په چرت کې وه چې څنگه وکړي چې د گل پانې يې زيرې نه شي او هغه له وچيدو وژغوري.

د ليمې د گلانو سره ډيره مينه وه. دا گل د بنوونځي باغوان ليمې ته ورکړی و، ډير بنايسته گل و. شنې پانې او سره گلان ډير بنايسته ښکاريده، دا شان گلان د ليمې دوی په بنوونځي کې ډيروو. ليمې به تل خپلو همزولو ته ويل چې د بوټي نه گلاب را ونه شکويي ځکه چې گل په بوټي کې ښه ښکاري.

ليمه د خپل گل د وچيدلو فکرو وړې و چې انايې ورباندې غږ وکړ:

ليمې! څه خبره ده لورې، څنگه په چرت کې يې؟

ليمې په ډير خپگان سره وويل:

انا جانې! وگوره د ونو پانې ټولې وچې شوې دي او با دونو يوړې زما د گل پانې به هم وچې شي او نور به داسې ښکلې نه وي.

د ليمې انا ليمې ته په ډيرې مهرباني وويل:
 نه لوري، فكرمه كوه بستا گل به نه وچيري. پلار ته به دې ووايم چې د بازار نه ستا
 بنكلي گل ته يوه گلداني راوړي. گل دې په گلداني كې كيږده په كوټه كې به يې
 ساتو خو پام كوه چې د گل ريښې درنه پرې نه شي. گل دې له خاورې سره يوځاي په
 گلداني كې كيږده چې كه ريښې يې پرې شي بيا وچيري.
 ليمه د خپلې انا له دې مشورې ډيره خوشحاله شوه، دواړه لاسونه يې د انا له
 غاړې چاپير كړل او هغه يې په مخ او سترگو بنكله كړه. سبا همدا سې وشول. پلار د
 ليمې گل ته گلداني راوړه. ليمې گل په گلداني كې كيښوده او كوټې ته يې راوړ.
 د ليمې انا بيا هم ليمې ته مشوره ور كړه چې گل په كړكۍ كې كيږدي چې د لمر
 پلوشې ورباندې ولگيږي، ځكه لكه څنگه چې انسانان د لمر وړانگو ته ضرورت
 لري. ژوي، ونې او بوټې هم ورته اړتيا لري. ليمې هم د خپلې نيا جانې ومنله او په
 دې ډول د ليمې بنكلي گل د مني په بادونو او د ژمي په واور كې هم د شيشې شاته د
 لمر وړانگو ته تازه پاتې شو.
 او كله چې پسرلي راغی نورو گلانو لاشنې پانې نه وې كړې خو د ليمې په گلداني
 كې گلان غوړيدلي وو.

نیمه هائی د زرغوني لیسې د پنځم ټولګي زده کوونکې چې خپلو همزولو ته کیسې لیکي

سرزورې نجلی

وه نه وه یوه ډیره سرزورې نجلی. وه چې نوم یې شبنامه وه، خود شبنامې یوه ګاونډۍ وه چې پلوشه نومیده.

پلوشه ډیره ښه نجلی. وه او غوښتل یې چې شبنامه هم د ښه کارونو کولو ته وهڅوي، خو شبنامې به ورته ویل چې ماسره غرض مه کوه په تا یې څه، ته به وایې چې زه به ستا خبره ومنم او ټولو ته به چا پلوسي وکړم ولاکه یې په ژوند وکړم. یو ورځ سهار چې شبنامه ویده وه مور یې پرې غږ وکړ چې هلله لوري پاڅه چې د ښوونځي نا وخته کیږي.

شبنامې وویل: ما ته خوب راځي نن ښوونځي ته نه ځم. خو مور یې ورته وویل: ته لورجانې ته باید ښوونځي ته ولاړه شې او سبق ووايې. شبنامې د ښوونځي جامې واغوستې له کوره ووته خو ښوونځي ته ولانه ډه په کوڅه کې ناسته وه.

د شبنامې همزولې ښوونځي ته ولاړې بېرته راغلې خو شبنامه لاهم په کوڅه کې وه. کله چې شبنامه کور ته ولاړه د شپې یې خوب ولید چې ښه جلی شوې ده ښوونځي ته ځي او سبق وایي او په پلوشې هم ګرانه شوې ده.

سهار چې له خوبه راویښه شوه مور ته یې وویل: مورجانې! زه نوره ښه نجلی شوې یم، هره ورځ ښوونځي ته ځم او سبق وایم، خبرې هم منم او غواړم چې په ټولو ګرانه او وسم.